

GEMEENTE ENSCHEDE

INKOOPJAARVERSLAG

2023

MAART 2024

ENSCHDE

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING 3

1.KENGETALLEN INKOOP 4

Ontwikkelingen inkoopvolume 2023	4
Kengetallen afdeling Inkoop	5

2.MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD

OPDRACHTGEVEN EN INKOPEN & TENDERBOARD 6

Klimaat	6
Circulair (inclusief biobased)	6
Ketenverantwoordelijkheid	6
(internationale sociale voorwaarden)	6
Diversiteit en inclusie	6
Social return	7
Milieu (inclusief biodiversiteit)	7
Tenderboard	7
Aanbesteding meubilair	8
Bosweg	8
MVOI thema's toegepast in de aanbestedingen van 2023	9
SROI	10

3.ECONOMISCHE UITGANGSPUNTEN 12

Regionaal Ondernemerschap	12
Werkpakt Keurmerk	13
IKBINDR	13

Inbesteding Catering	13
Concernbreed contractmanagement	14
Inzet bij verbonden partijen	14
Omgang met de markt	14

4. JURIDISCHE EN UITGANGSPUNTEN EN ONTWIKKELINGEN 15

Interne Controle	15
Workshop inkopen voor budgethouders	15
Beheersing vanuit geautomatiseerde systemen	16
Integriteit	16
Lunch & Learns	16
Traineeship	18

INLEIDING

Hierbij presenteren we het inkoopjaarverslag 2023 van gemeente Enschede. Het doel van dit rapport is om een heldere terugkoppeling te bieden over de uitgevoerde inkoopactiviteiten in het jaar 2023. Daarnaast biedt het inzicht in de ontwikkeling van het inkoopproces binnen onze gemeente. De informatie in dit document dient als verantwoording op de doelmatigheid en verdere ontwikkeling van het inkoopbeleid. Dit inkoopjaarverslag wordt aangeboden aan het college van burgemeester en wethouders, evenals de gemeenteraad van gemeente Enschede.

Leeswijzer

Dit verslag geeft een overzicht van alle financiële gegevens met betrekking tot aankopen binnen de gehele organisatie. De overige gegevens hebben betrekking op inkooptrajecten die door de afdeling Inkoop zijn begeleid en waarover wij gegevens hebben kunnen verzamelen. Conform het inkoopbeleid omvatten deze tenminste de Europese aanbestedingstrajecten, maar ook een aantal meervoudig onderhandse trajecten. Hierdoor wordt niet het volledige beïnvloedbare inkoopvolume dat in 2023 door de gemeente Enschede op de markt is gebracht, gedekt. Het vertegenwoordigt echter wel een aanzienlijk deel hiervan.

Het belang van inkoop voor de gemeente is aanzienlijk, zowel op financieel, organisatorisch als maatschappelijk en bestuurlijk gebied. Naast de gebruikelijke inkoopfuncties neemt de gemeente steeds vaker de rol van regisseur op zich en besteedt daarbij uitvoerende taken uit aan de markt. Hierdoor strekt de invloed van leveranciers en gelieerde partijen zich verder uit dan alleen de interne organisatie. Dit kan concreet bijdragen aan het verbeteren van onze dienstverlening aan inwoners, bezoekers, instellingen, bedrijven én aan de realisatie van onze gemeentelijke doelstellingen. De rijksoverheid doet eveneens steeds vaker een beroep op inkoop als aanjager bij het behalen van maatschappelijke doelstellingen. Inkoop vormt hiermee een van de strategische instrumenten voor het verwezenlijken van gemeentelijke doelen en het genereren van maximale maatschappelijke waarde.

1.KENGETALLEN INKOOP

De inkopen van de gemeente over 2023 bedragen € 309 miljoen. Iedere voorgenomen inkoop met een inkoopwaarde vanaf € 25.000,- (gerekend over 4 jaar of korter, over de totale duur van het contract) moet worden gemeld door de verantwoordelijk budgethouder gemeld bij afdeling Inkoop. Op deze melding volgt een inkoopadvies. Afdeling Inkoop begeleidt Europese aanbestedingstrajecten en steeds vaker complexe meervoudig onderhandse inkooptrajecten. De rapportages over inkooptrajecten en daarbij bereikte resultaten betreffen de inkooptrajecten die afdeling Inkoop daadwerkelijk heeft begeleid.

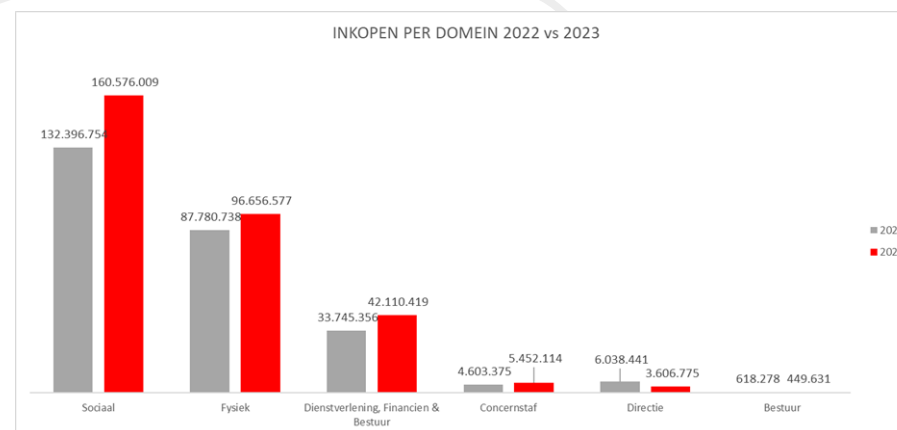
ONTWIKKELINGEN INKOOPVOLUME 2023

In 2023 zien we een stijging van het inkoopvolume met Euro 43,7 miljoen ten opzichte van 2022.

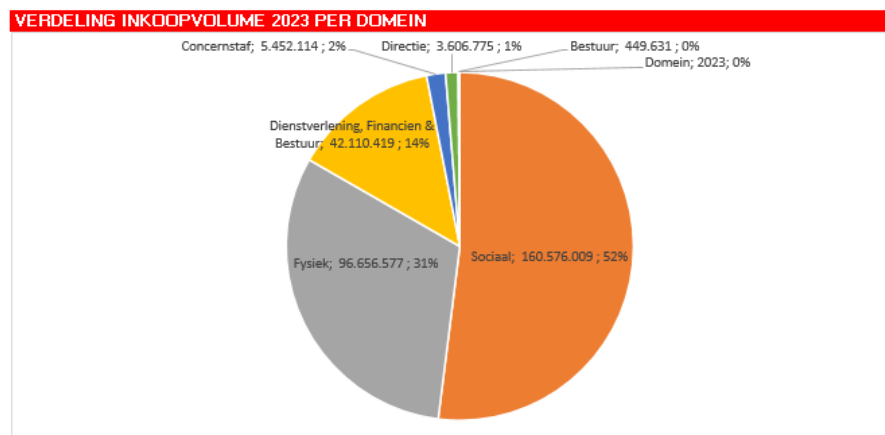
	2022	2023	ONTWIKKELING	
			IN €	IN %
inkoopvolume	265.182.941	308.851.525	43.668.583	16%

In drie van de grootste domeinen zien we een stijging van het inkoopvolume, behalve in het domein Directie, daar is juist sprake van een daling. De stijging in het sociaal domein heeft een grote relatie met hogere inkopen voor WMO en Jeugd. In het fysieke domein zijn de inkopen sterk beïnvloed door éénmalige projecten, zo zien we bijvoorbeeld hogere inkopen door de aanleg van de F35. Voor het domein DFB wordt

de stijging vooral veroorzaakt door éénmalige projecten met betrekking tot onderhoud van gebouwen.

Onderstaande taartdiagram laat de inkopen per domein zien. Het Sociaal domein is met inkoopvolume van Euro 160,6 miljoen verantwoordelijk voor 52% van de totale inkopen bij de gemeente Enschede. Daarna volgt Fysiek met 31% en DFB met 14%.

De ontwikkelingen per domein zien we ook terug in de inkoop per inkoopcategorie (zie tabel hieronder). De stijging van de drie grootste inkoopcategorieën, komt overeen met de stijging voor de drie grootste domeinen.

INKOOPCATEGORIE	2022	2023	ONTWIKKELING	
			IN €	IN %
10-Sociaal domein	121.694.601	143.450.165	21.755.564	18%
8-GWW (aanleg en onderhoud), niet gebouwgerelateerd	47.157.956	53.584.210	6.426.254	14%
7- Gebouwen en gebouwgerelateerde installaties	35.037.396	41.736.995	6.699.599	19%
4- Flexibele arbeid	19.872.493	23.299.823	3.427.331	17%
3- Automatisering en telecommunicatie	11.854.563	13.200.403	1.345.840	11%
5-Advies en onderzoek (niet op basis van detachering)	9.448.234	11.338.811	1.890.577	20%
9-Hulpverlening en openbare orde	6.441.102	6.555.157	114.055	2%
Nog niet beoordeelde inkoop *1	4.361.077	4.320.424	-40.653	-1%
2- Kantoorinrichting en benodigdheden, middelen v	3.870.124	4.130.180	260.057	7%
1- Personeelsgerelateerde zaken	2.886.880	3.498.108	611.228	21%
6- Vervoer, aandrijfsystemen, emballage	2.558.515	3.737.247	1.178.732	46%
Eindtotaal	265.182.941	308.851.525	43.668.583	16%

* betreft inkoop bij leverancier kleiner dan € 10.000, waaraan nog geen inkooppakket is gekoppeld.

KENGETALLEN AFDELING INKOOP

- In 2023 heeft afdeling inkoop 114 inkoopmeldingen ontvangen voor inkoop met een waarde van meer dan €25.000.
- Op basis van deze inkoopmeldingen zijn er strategische inkoopadviezen geschreven. Hierin is aangegeven welke procedure gevolgd moet worden, gebaseerd op het inkoopbeleid van gemeente Enschede.
- In totaal zijn in 2023 131 procedures begeleid door afdeling Inkoop. Het betreft aanbestedingen die in voorbereiding zijn, reeds lopen of zijn afgerond gedurende het jaar 2023.
- Van de 131 procedures zijn er 38 meervoudig onderhandse offerteaanvragen en 23 Europese aanbestedingen afgerond.
- Naast Europese en meervoudig onderhandse offertetrajecten, zijn er ook enkelvoudig onderhandse trajecten, biedingsprocedures, sociaal en ander specifieke dienstenprocedures begeleid.

We zien een verschil tussen het aantal inkoopmeldingen (114) en het aantal begeleide procedures (131). Belangrijkste reden hiervoor is dat inkoopmeldingen van het fysieke domein door hen zelf worden behandeld en nog niet centraal bij inkoop worden geregistreerd. Daarnaast begeleidt afdeling Inkoop ook aanbestedingen voor derden, zoals gemeente Losser, Sportaal.

2. MAATSCHAPPELIJK

VERANTWOORD OPDRACHTGEVEN

EN INKOPEN & TENDERBOARD

In 2022 heeft het college het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (Manifest MVOI) ondertekend. Deze is bedoeld om de bijdrage op de realisatie van beleidsdoelen te vergroten. In het Manifest MVOI zijn ambities vastgelegd die verder gaan dan het toepassen van minimeisen en daarmee vervangt het Manifest eerdere afspraken zoals het 100% duurzaam inkopen op basis van minimeisen. In het Manifest MVOI bepalen we zelf doelstellingen, op basis van eigen ambities. In 2023 is het hierbij behorende actieplan verder uitgewerkt medio 2024 aan de Raad ter besluitvorming wordt voorgelegd. In het Manifest worden zes specifieke thema's benoemd.

KLIMAAT

Bij klimaatbewust inkopen gaat het om het voorkomen of minimaliseren van de uitstoot van CO2 en andere broeikasgassen. Het leveren van een positieve bijdrage aan energiebesparing en de transitie naar duurzame energiebronnen.

CIRCULAIR (INCLUSIEF BIOBASED)

Circulaire inkoop is een belangrijk instrument in het aanjagen van de circulaire economie. In de eerste plaats door het inkopen van producten die zo min mogelijk uit

primaire grondstoffen bestaan en die na hun eerste gebruiksfase goed herbruikbaar zijn (als product, component of materiaal). Daarnaast kan worden ingezet op preventief en correctief onderhoud en/of refurbishment van reeds bestaande producten.

KETENVERANTWOORDELIJKHEID (INTERNATIONALE SOCIALE VOORWAARDEN)

Veel van wat de overheid inkoopt heeft zijn oorsprong in productielanden waar sprake kan zijn van hongerlonen, moderne slavernij, kinderarbeid en discriminatie. Via inkoop kunnen bedrijven gestimuleerd worden hun ketenverantwoordelijkheid te nemen. Bedrijven, maar ook de publieke sector zelf, kunnen sociale misstanden tegengaan door het toepassen van internationale sociale voorwaarden (ISV). Dit bevordert internationale arbeidsnormen en goede arbeidsomstandigheden.

DIVERSITEIT EN INCLUSIE

In een diverse en inclusieve samenleving wordt iedereen gelijk behandeld. Ongeacht bijvoorbeeld wie ze zijn, van wie ze houden, waar ze vandaan komen of waarin ze geloven. Samenwerking met diverse mensen levert meer innovatie en betere

producten en diensten op, die aansluiten bij de maatschappij. Diversiteit en inclusie kunnen in inkoop uitgevraagd worden.

SOCIAL RETURN

Social return is een aanpak om arbeidsparticipatie te stimuleren en meer werkgelegenheid te creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Bij het verstrekken van opdrachten wordt de opdrachtnemer gestimuleerd of verplicht om een sociale bijdrage te leveren en kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt een kans te geven. De maatschappelijke meerwaarde kan door opdrachtnemers op diverse manieren worden ingevuld.

MILIEU (INCLUSIEF BIODIVERSITEIT)

Inkoop kan bijdragen aan een beter milieu, het tegengaan van milieuverontreiniging en het beschermen van de leefomgeving en biodiversiteit. Denk hierbij aan materialen en grondstoffen, water en bodem en natuurinclusief inkopen.

TENDERBOARD

Om deze thema's voldoende aandacht te geven in onze inkooptrajecten wordt in Enschede sinds lange tijd gewerkt met een tenderboard. In de tenderboard organiseren we specifieke deskundigheid op deze thema's voor inkooptrajecten door het bijeen brengen van interne en externe deskundigheid. De tenderboard toetst en adviseert vooraf de strategische keuzes in inkooptrajecten. Dit leidt tot het vergroten van de kwaliteit van de aanbestedingen, maar vooral tot aandacht op deze maatschappelijke thema's. De tenderboard adviseert daarnaast op het gebied van

weging en prioritering bij conflicterende doelstellingen. Het kan namelijk voorkomen dat doelen tegenstrijdig zijn ten opzichte van elkaar. Dit kan gaan over de maatschappelijke doelen onderling, maar ook ten opzichte van de kwaliteit of doelmatigheid. In de tenderboard wordt de afweging gemaakt welke doelen het zwaarst wegen en meegenomen worden in een aanbesteding.

De tenderboard wordt voorgezeten door een van de directieleden en wordt aangevuld met de portefeuillehouder inkoop en specifieke deskundigheid uit de organisatie. In 2023 zijn er 3 fysieke tenderboard bijeenkomsten geweest, hierin zijn 5 inkooptrajecten voorgelegd:

Datum	Onderwerp
23 maart 2023	Wijkwelzijn
11 mei 2023	Duurzaam asfaltonderhoud Bosweg Woon-werkverkeer DCW medewerkers
29 juni 2023	Duurzaam beton Asfaltonderhoud

AANBESTEDING MEUBILAIR

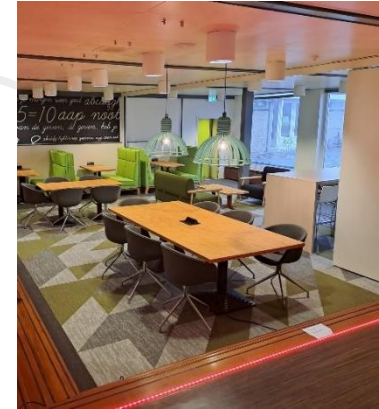
Een mooi voorbeeld van maatschappelijk verantwoord inkopen is de in 2023 afgeronde aanbesteding voor circulair (kantoor) meubilair. Tijdens de aanbesteding hebben we de markt uitgedaagd een plan te schrijven en toe te lichten hoe zij op een zo circulair mogelijke wijze invulling kunnen geven aan bestaand en nieuw aan te schaffen kantoormeubilair. Het gaat om werkplekken op de gemeentelijke locaties en thuiswerkplekken: alles van onze zithoekjes tot en met compleet ingerichte ruimten. Het uitgangspunt is om zo lang mogelijk gebruik te blijven maken van het huidige meubilair. Met zo min mogelijk verspilling van meubelstukken en onderdelen. Zo behouden we waarde en voorkomen we onnodige afval. Voor de “nieuwe” producten die door de leverancier worden ontwikkeld ontwikkelen boren zij geen nieuwe grondstoffen aan. De producten die zij zelf ontwikkelen en produceren worden gemaakt van hergebruikte materialen. Hierdoor is ieder product uniek met een eigen verhaal. Zo worden petflessen vermaakt tot akoestische oplossingen, oude treinonderdelen tot tafels en banken, oude rugkappen tot lampen, en dit zijn nog maar enkele voorbeelden. Deze aanbesteding laat zien dat met het geld dat gemeente Enschede besteed echt het verschil kan worden gemaakt. De tenderboard zal hier ook in de toekomst op blijven sturen om met het inkoopvolume in Enschede maximale impact te maken.

BOSWEG

De gemeente Enschede staat voor de uitdaging van verduurzaming, in lijn met de duurzaamheidsdoelstellingen zoals vastgesteld in het Klimaatakkoord (met een

doelstelling van 55% reductie van CO2 in 2030) en de bevordering van een circulaire economie (met als doelstelling een vermindering van 50% in het gebruik van primaire grondstoffen tegen 2030). Binnen het project Bosweg hebben de afdelingen Stadsdeelbeheer en Stadsingenieurs kansen gezien om duurzaam asfaltonderhoud concreet vorm te geven door ruimte te bieden aan innovatieve en duurzame oplossingen.

De oplossingen die binnen dit project het meest bijdragen aan de verduurzamingsdoelstellingen hebben voornamelijk betrekking op de productie van asfaltmengsels en het gebruik van materieel voor de aanvoer en verwerking ervan. De aannemer die uiteindelijk is geselecteerd, heeft het best beoordeelde Plan van Aanpak ingediend. Er is een standaard aanpak beschikbaar in het bestek met bijbehorende tekeningen. In de eerste fase, de bouwteamfase, werken de aannemer en de gemeente Enschede samen aan het optimaliseren van duurzame oplossingen met betrekking tot het gebruik van asfaltmengsels en andere innovaties. Dit betekent dat er in het bouwteam gezamenlijk wordt gewerkt aan het behalen van de duurzaamheidsdoelstellingen, met een focus op CO2-reductie en circulair hergebruik.

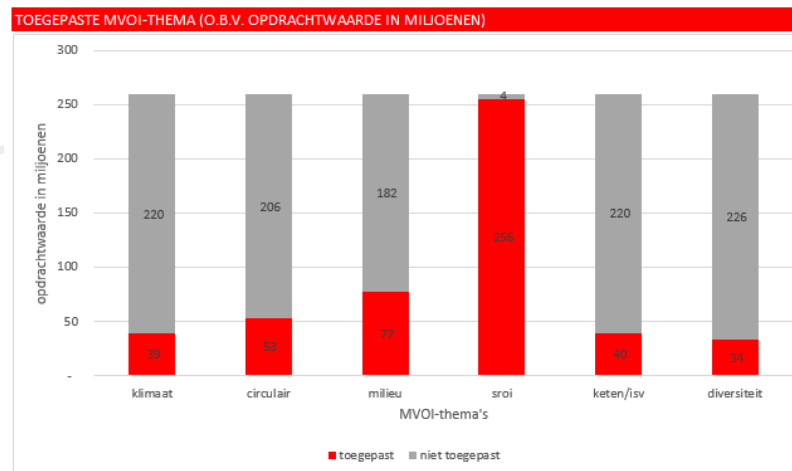
MVOI THEMA'S TOEGEPAST IN DE AANBESTEDINGEN VAN 2023

Voor alle thema's zijn de behaalde resultaten hieronder algemeen en daarna per thema verder uitgewerkt.

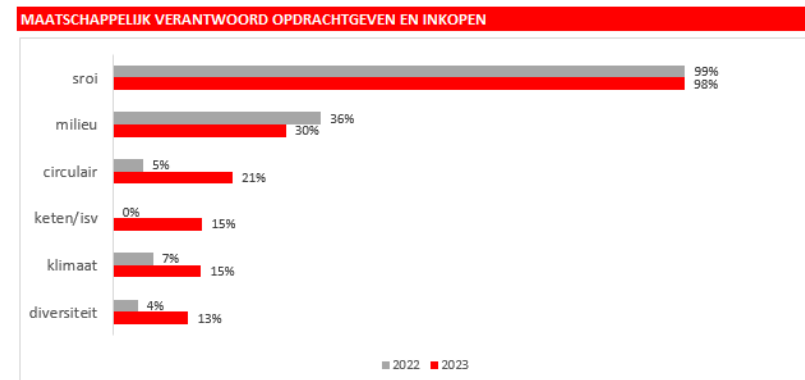
Om inzicht te verkrijgen in de toepassing van MVOI-thema's bij inkoopactiviteiten van de gemeente Enschede, maken we gebruik van de MVI-zelfevaluatiETOOL. Dit instrument biedt duidelijkheid over de toegepaste thema's in onze aanbestedingen en de prestaties op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen.

In 2023 zijn bij 89% van de afgeronde aanbestedingen één of meerdere thema's van Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen toegepast in de vorm van minimumeisen of gunningscriteria. Op basis van inkoopvolume wordt echter in 99,6% van de aanbestedingen één of meerdere MVOI-thema toegepast.

In totaal gaat het om 53 aanbestedingen. Dit zijn aanbestedingen van de gemeente Enschede die afdeling Inkoop heeft begeleid én waarbij het hele aanbestedingsproces is afgerond. Het percentage van 99,6% wordt voornamelijk gerealiseerd door het thema SROI, zoals ook onderstaand figuur laat zien.

We constateren een duidelijke groei in het toepassen van verschillende MVOI-thema's vergeleken met vorig jaar. De extra aandacht en tijd die hierin wordt geïnvesteerd tijdens het inkoopproces, zien we dus terug in de uiteindelijke aanbesteding.

Het is gebruikelijk om MVOI-thema's te integreren in aanbestedingen waarbij afdeling Inkoop betrokken is, inclusief Europese aanbestedingen en complexere meervoudig onderhandse trajecten. In gevallen waar de afdeling Inkoop geen leidende rol speelt, ligt de verantwoordelijkheid bij de betrokken afdelingen zelf. Voor inkooptransacties vanaf € 25.000,- wordt een inkoopadvies verstrekt, waarbij rekening wordt gehouden met de MVOI-thema's.

SROI

Social return is een aanpak om arbeidsparticipatie te stimuleren en meer werkgelegenheid te creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Wanneer opdrachten worden verleend, wordt de opdrachtnemer aangemoedigd of verplicht om een sociale impact te hebben door kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt kansen te bieden. De opdrachtnemers kunnen op verschillende manieren invulling geven aan deze maatschappelijke meerwaarde. Social Return is één van de speerpunten van het actieplan Maatschappelijk verantwoord Inkopen en Opdrachtgeven.

Al vanaf 2016 hebben de 14 Twentse gemeenten gezamenlijk een eenduidig SROI-beleid. Opdrachten boven de €100.000 hebben een SROI-verplichting. Vanaf 2019 hebben de Provincies Overijssel en Gelderland samen met 44 convenantpartners het convenant Uniformering Social Return Oost Nederland ondertekend. In navolging daarop hebben de Stedendriehoek, de Achterhoek en zelfs De Woonplaats als de eerste woningcorporatie uit Enschede het convenant ondertekend. Dit aantal is nog steeds groeiende. De teller is in 2023 gestegen van 88 naar 100 convenantpartners.

Ook de Universiteit Twente is inmiddels aangesloten bij het convenant en met de woningcorporatie Domijn zijn we in gesprek. Een eenduidig beleid op dit gebied werkt toch duidelijk goed voor opdrachtnemers. Omdat er de afgelopen jaren al een krapte op de arbeidsmarkt ontstond is door opdrachtnemers meer gekeken naar Sociale Inkoop en MVO-activiteiten. Voor Sociale Inkoop is er nu het kennisplatform Impact Oost. Impact Oost is er voor alle impact ondernemers en inkopers in Oost Nederland.

De bestaande en de nieuw overeengekomen SROI-verplichtingen hebben in 2023 geleid tot de onderstaande resultaten voor Enschede.

Maatstaf	waarde
Inkoopwaarde totaal met SROI verplichting	€ 193.351.633,00
Gemiddeld Social Return percentage	3,00%
Te realiseren Social Return waarde	€ 5.016.892,00
Gerealiseerde Social Return waarde	€ 3.507.467,00
Nog te realiseren Social Return waarde *1	€ 1.509.425,00
Inkoop bij Sociale Ondernemingen *2	€ 81.885,00

*1 De nog te realiseren waarde wordt niet in het eerste contractjaar ingevuld omdat veel contracten een langere looptijd hebben. Het staat de opdrachtnemer vrij om de Social Return waarde in te vullen binnen de gehele contractduur

*2 Inkoop bij sociale ondernemingen is een nieuwe optie als invullingsmogelijkheid voor SROI door een leverancier.

Verdeeld naar invullingsmogelijkheden	Aantal plaatsingen
Totaal aantal geplaatste kandidaten op Enschedese opdrachten	52
Waarvan kandidaten uit Enschede	16

Enschede werkt net als de andere convenantpartners met de zogenaamde bouwblokkenmethode. In de bouwblokken hebben mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een waarde. Ook leerlingen kunnen worden ingezet en hebben een waarde. Door het toepassen van de bouwblokken is er in mindere mate sprake van een draaideureffect, omdat mensen uit de doelgroep langer mogen worden meegeteld. In 2022 zijn de bouwblokken verruimd met HBO-stagiaires en een bijzondere doelgroep waaronder Oekraïners en ex-gedetineerden vallen.

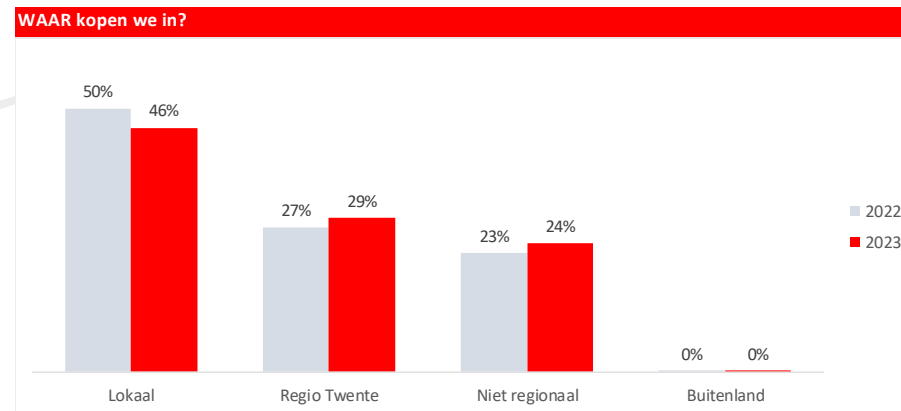
3.ECONOMISCHE UITGANGSPUNTEN

Afdeling Inkoop van gemeente Enschede heeft oog voor de markt, haar ondernemers en samenwerking bij inkopen. Dit geldt zowel voor samenwerkingen binnen de eigen organisatie als voor samenwerkingen met andere gemeenten of aanbestedende diensten.

REGIONAAL ONDERNEMERSCHAP

"75% VAN DE INKOPEN VINDT PLAATS BIJ LOKALE EN REGIONALE ONDERNEMERS"

Het stimuleren van de regionale economie is één van de speerpunten die zijn vastgelegd in het gezamenlijke regionale inkoopbeleid. Wanneer een enkelvoudige inkoop en/of een meervoudig onderhandse aanbestedingsprocedure volgens de aanbestedingsregels is toegestaan, wordt rekening gehouden met de lokale/regionale economie en lokale/ regionale ondernemers. Procentueel zien we een lichte daling (van 77 naar 75%) voor inkopen bij lokale en regionale ondernemers. Echter, het totaal inkoopvolume is toegenomen met 28 miljoen tot een bedrag van Euro 234 miljoen.

In bovenstaande grafiek wordt de inkoop van producten en diensten bij een aantal makelaars als niet-regionaal geregistreerd, omdat de makelaar zelf niet regionaal is gevestigd. Bijvoorbeeld specialistisch personeel bij Staffing MS of software-applicaties bij de Softwaremakelaar. Eerder onderzoek bij de inzet van personeel via Staffing MS laat echter wel zien, dat binnen de top 15 van leveranciers 8 leveranciers zowel landelijk als regionaal gevestigd zijn. De inzet van een makelaar betekent dus niet per definitie dat regionale leveranciers niet meer aan bod komen.

De toegang van het MKB is naast de al bestaande werkwijze verbeterd door onder andere een aanpassing in het inkoopbeleid. Voor de inkoop van civiel- en cultuurtechnische werken (alle werken kleiner dan 3 miljoen euro) worden bij meervoudig onderhandse aanbestedingen altijd 2 regionale ondernemingen uitgenodigd voor deelname. Hierdoor hebben regionale ondernemingen een grotere

kans op deelname aan de aanbesteding. Aandachtspunten die we waar mogelijk toepassen zijn:

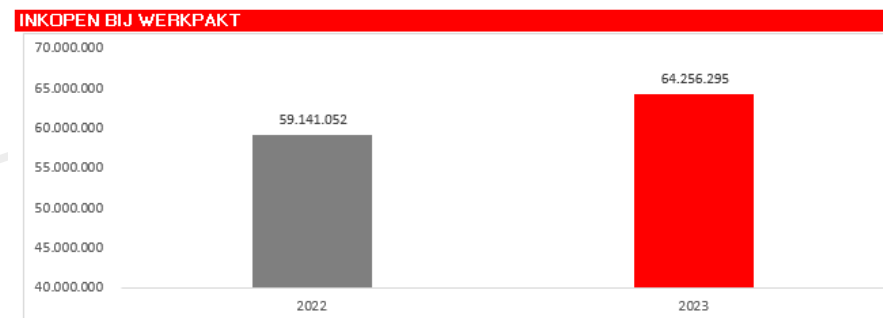
- Opdrachten zoveel mogelijk in (bij voorkeur kleinere) percelen te verdelen.
- Het aangaan van combinaties en onderaanneming toe te staan.
- Onnodig zware selectie- en gunningscriteria te voorkomen.

Regio	INKOOPVOLUME	ALS %	AANTAL LEVERANCIERS	ALS %
Lokaal	142.872.216	46%	1.382	34%
Regio Twente	91.250.156	30%	945	23%
Niet regionaal	73.937.382	24%	1.702	42%
Buitenland	791.770	0%	57	1%
Totaal	308.851.525	100%	4.086	100%

WERKPAKT KEURMERK

De gemeente Enschede heeft het Werkpakt keurmerk voor werkgevers die, samen met de gemeente en andere partners, aantoonbaar bijdragen aan duurzame oplossingen voor werkzoekenden en daarbij optreden als ambassadeur en betrokken partner.

In 2023 zijn twee Werkpaktbijeenkomsten gehouden, waar wethouder Kampman keurmerken heeft uitgereikt. De eerste vond plaats bij Sallandse Wegenbouw in Haarle, waar we met een touringcar van keurmerkhouder Brookhuis naartoe zijn gereisd. De tweede bijeenkomst vond plaats bij Onderhoud Enschede. Bij deze bijeenkomsten staat altijd een thema over arbeidsparticipatie op de agenda. Eind 2023 beschikten 40 ondernemers over een Werkpakt keurmerk.

IKBINDR

In 2023 namen vijf keurmerkhouders deel aan de estafette IKBINDR, waarmee ze ambassadeurs werden voor het Twents Fonds voor Vakmanschap. Ze wisselden het estafettestokje uit om zoveel mogelijk werkgevers te betrekken als zakelijk ambassadeur. Het lidmaatschap van IKBINDR Zakelijk stelt werkgevers in staat bij te dragen aan een positieve leercultuur en de scholing van mensen, maximaal tot en met MBO niveau 4.

INBESTEDING CATERING

In april 2023 heeft de gemeenteraad een besluit genomen om de cateringmedewerkers die voorheen in dienst waren bij Atalian (Green Kitchen), in dienst te laten treden van de gemeente Enschede. Inmiddels zijn de cateringmedewerkers vol enthousiasme aan het werk binnen het vernieuwde cateringconcept en in dienst van onze gemeente. Het team is verder aangevuld met medewerkers uit de doelgroepen van de DCW. Deze medewerkers doorlopen bij de gemeente Enschede een leertraject, met als doel hen klaar te stomen voor een functie

in de horeca. Dit is georganiseerd samen met Ontplooi, welke het SW-bedrijf is van onder andere gemeente Almelo. Ontplooi is verantwoordelijk voor de aansturing van het team en de in- en verkoop. Zij hebben ervaring met dit soort trajecten. Ze doen dit onder andere voor de brandweerkazernes, maar ook voor de gemeente Twenterand en sinds kort ook voor de gemeente Almelo.

CONCERNBREED CONTRACTMANAGEMENT

Vorig jaar hebben wij u geïnformeerd dat er een contractmanagement systeem geïmplementeerd zou gaan worden. In september 2023 zijn wij gestart bij het MT interne dienstverlening. De afdelingen P&O, vastgoed & facilitair en juridische zaken zijn zo goed als geïmplementeerd. Samen met de contractbeheerders op de afdelingen zelf is men druk bezig met de registratie van de contracten in het contractmanagementsysteem Mercell. De verwachting is dat het project eind 2024 is afgerond.

INZET BIJ VERBONDEN PARTIJEN

Onderhoud Enschede en Sportaal, als verbonden partijen, doen herhaaldelijk een beroep op de kennis, expertise en capaciteit van de afdeling Inkoop van de gemeente Enschede. We hebben de strategisch keuze gemaakt om indien mogelijk, capaciteit hiervoor beschikbaar te stellen. Hierdoor streven we naar een verbeterde kwaliteit bij (gedelegeerde) inkoopprocessen en het sturen op de maatschappelijke ambities van de gemeente Enschede. In 2023 heeft ook de Stadsbank Oost Nederland ons gevraagd hen te adviseren en begeleiden bij het in de markt zetten van aanbestedingen.

OMGANG MET DE MARKT

In september 2023 vond de Marktdag Circulair Aanbesteden Regio Twente plaats. Deze regionale MKB-dag hebben we in samenwerking met de Twentse gemeenten, stichting Pioneering en MKB-Nederland georganiseerd. Met deze marktdag werden opdrachtgevers en opdrachtnemers (vraag en aanbod) met een focus op GWW- sector in de regio Twente bij elkaar gebracht. Hier kwamen vragen aan de orde die gericht waren op hoe ondernemers kunnen inspelen op de inkoop van de gemeenten en daarmee een bijdrage aan de circulaire economie kunnen leveren. Ook werd stilgestaan bij nieuwe technologieën zoals Artificial Intelligence en ChatGPT.

4. JURIDISCHE EN

UITGANGSPUNTEN EN

ONTWIKKELINGEN

Vanaf verslagjaar 2021 moet gemeente Enschede een rechtmatigheids-verantwoording opnemen in de jaarrekening. Hiermee leggen wij verantwoording af over de naleving van de regels voor het financiële reilen en zeilen in de organisatie. Dit houdt in dat alle financiële beheershandelingen zijn verricht in overeenstemming met (externe en interne) wet- en regelgeving.

INTERNE CONTROLE

De meeste inkopen vinden decentraal op de vakafdelingen plaats. Afdeling inkoop controleert achteraf door een steekproef of inkopen en aanbestedingen rechtmatig hebben plaatsgevonden. Afdeling inkoop rapporteert hierover aan de afdeling verbijzonderde interne controle (VIC). Voor 2023 zijn de werkzaamheden nog niet afgerond op moment van verschijnen van dit jaarverslag. Het VIC brengt een rapportage van bevindingen uit over het geheel m.b.t. rechtmatigheid in gemeente Enschede.

In 2022 zijn enkele onrechtmatigheden geconstateerd door de accountant. De omvang van deze onrechtmatigheden door het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels bedroeg in 2022 circa € 2,9 miljoen. De accountant zegt hierover in het accountantsverslag 2022:

“Wij benadrukken de noodzaak de juiste interne beheersmaatregelen te implementeren die waarborgen treffen voor het naleven van de Europese aanbestedingsregels en onderschrijven de reeds gezette acties door de ambtelijke organisatie”.

Voor de geconstateerde onrechtmatigheden in 2022 zijn daar waar mogelijk aanbestedingen opgestart of afgerond. In de volgende twee paragrafen wordt toegelicht welke aanvullende acties ondernomen zijn in 2023 om deze risico's te reduceren.

WORKSHOP INKOPEN VOOR BUDGETHOUDERS

Vanaf september 2023 heeft de afdeling Inkoop in samenwerking met de Enschedese academie de workshop 'Grip op Inkoop/rechtmatigheid' georganiseerd. Deze workshop is speciaal ontwikkeld voor alle budgethouders binnen gemeente Enschede. Budgethouders, krijgen te maken met onze aanbestedingsregels. Omdat wij als gemeente rechtmatig en doelmatig in willen en moeten kopen, betekent dit dat zij moeten weten wat deze regels zijn en hoe het proces binnen onze organisatie daarop is ingericht. Tijdens de workshop is er o.a. ingegaan op de gewijzigde aanbestedingswet, ons inkoopbeleid en het inkoopproces dat daarbij hoort. Ook werd

er een toelichting gegeven op de verschillende overeenkomsten die er zijn en hoe je daarmee om moet gaan. De workshop is door de budgethouders enthousiast ontvangen, zij hebben het als zinvol en boeiend ervaren! De afdeling Inkoop ziet na de workshop ook een toename in het aantal vragen die zij binnen krijgen, wat betekent dat rechtmatig en doelmatig inkopen nu (nog) scherper op het netvlies staat bij deze collega's. Ook is de afdeling Inkoop sindsdien gestart met het delen van een signaleringslijst om risico's omtrent juridische rechtmatigheid vroegtijdig te signaleren, te beperken en de beheersing ervan te optimaliseren.

Dit heeft ertoe geleid dat het aantal vragen omtrent inkoop duidelijk is toegenomen en er meer bewustwording is in de ambtelijke organisatie. Tegelijkertijd verdient dit onderwerp onverminderd aandacht om te voorkomen dat er zich nieuwe onrechtmatigheidssituaties voordoen.

BEHEERSING VANUIT GEAUTOMATISEERDE SYSTEMEN

De implementatie van een Purchase-to-Pay (P2P) oplossing is in 2021 stopgezet. De noodzaak tot een dergelijke oplossing blijft wel bestaan. In 2023 is wel gewerkt aan de intakemodule, waarbij het eerste deel van het inkoopproces wordt geautomatiseerd. De implementatie hiervan zal begin 2024 plaatsvinden. Het project voor de implementatie van concern breed contractmanagement en -beheer is in 2023 voortgezet. Al deze systemen dragen bij aan een betere beheersing van de rechtmatigheid bij inkopen.

INTEGRITEIT

Klachten

Bij het Twents klachtenmeldpunt en daarmee de klachtencommissie, zijn in 2023 geen klachten binnengekomen met betrekking tot integriteitskwesaties in aanbestedingstrajecten.

Bibob toets

Integriteit geldt bij elke vorm van inkoop. Het gaat daarom niet alleen om het handelen van de gemeente zelf, ook het integer handelen van onze leveranciers is belangrijk. Om ook aan de voorkant leveranciers beter te screenen is de samenwerking gezocht met de afdeling Bibob. Doordat afdeling Bibob vanaf 2023 vooraf bij afdeling inkoop aangeeft hoe om te gaan met Bibob bij op te starten aanbestedingen worden eventuele malafide aanbieders makkelijker opgespoord en uitgesloten bij Europese en openbare aanbestedingen.

LUNCH & LEARNS

Sinds 2021 heeft de Inkoopafdeling regelmatig Lunch & Learn bijeenkomsten georganiseerd. Deze sessies duren slechts 30 minuten en zijn interactief van aard. Tijdens deze bijeenkomsten delen we onze kennis en inzichten over inkoop en aanbestedingen met onze collega's binnen de organisatie. Het hoofddoel van deze sessies is om op een informele manier begrip en kennis over het inkoopproces te vergroten. In 2023 hebben we de volgende onderwerpen behandeld:

- Vergroot je grip op je inkopen! Tijdens deze lunch & learn bespraken we de belangrijkste stappen voor een efficiënte en rechtmatige inkoop.

- Verdieping contractenrecht: In deze sessie is besproken wanneer een overeenkomst tot stand komt, wat te doen als je leverancier zijn afspraken niet nakomt en hoe te voorkomen dat de voorwaarden van de leverancier van toepassing zijn.
- Integrale samenwerking tussen IT bedrijf en Inkoop: De directie heeft besloten dat alle IT inkopen via IT en inkoop moeten lopen. Dat heeft veel impact op de organisatie. Tijdens deze bijeenkomst zijn de deelnemers op de hoogte gebracht van de resultaten van de samenwerking en is er gedemonstreerd hoe een IT-inkoopproces verloopt.

TRAINEESHIP

In het 2-jarig traineeship Inkoop van de gemeente Enschede, Hengelo, Universiteit Twente, Hogeschool Saxion en waterschap Vechtstromen ontwikkelen jonge professionals zich tot inkoper. De wervingscampagne heeft in 2023 zijn vruchten afgeworpen, in september van datzelfde jaar zijn er 5 inkooptrainees begonnen.

Inkooptrainee Elke Waning aan het woord:

“Sinds september werk ik als inkooptrainee binnen gemeente Enschede en wat is er veel gebeurd sindsdien! Toen ik solliciteerde voor deze functie wist ik eigenlijk nog niks van (publieke) inkoop, en toch sprak de vacature mij enorm aan. De combinatie van procesmatig werken maar tegelijkertijd ook mensgericht, waarbij je probeert het mooiste resultaat te bereiken; dat klinkt toch top? Ik vind het enorm leuk om te zien dat je samen met je collega's de resultaten terugziet binnen je organisatie. Daarnaast vind ik het mooi dat we een positieve impact kunnen maken op diverse maatschappelijke uitdagingen.

Het traineeship bestaat uit drie keer acht maanden werken bij een van de deelnemende organisaties: gemeente Enschede, gemeente Hengelo, Waterschap Vechtstromen, Hogeschool Saxion en Universiteit Twente. We zijn met 5 trainees en na acht maand gaan we onderling wisselen van organisatie. Gedurende het twee jaar durende traineeship word je opgeleid tot inkoopadviseur. Dit doe je door mee te werken binnen de organisatie, maar ook door de opleidingen die we daarnaast krijgen. Zo volgen we bijvoorbeeld de opleiding Nevi

Professional, Nevi is een opleidingsinstituut gericht op (publieke) inkoop. Mijn werk is enorm divers; waarbij de ene aanbesteding gaat over de aanschaf van bomen, gaat de ander over een integraal kindcentrum en weer een ander over trapliften. Ik ontmoet enorm veel mensen; collega's van de desbetreffende afdelingen maar ook leveranciers. Eigenlijk is elke dag anders, en dat vind ik nou juist zo boeiend. Het traineeship biedt mij de unieke kans om in een relatieve korte tijd het inkoopvak onder de knie te krijgen. En niet alleen dat; ik maak ook kennis met drie organisaties uit de regio en leer enorm veel collega's, interne klanten en leveranciers kennen. Dit alles geeft mij enorm veel energie.”

GEMEENTE ENSCHEDE

Teksten afdeling Inkoop

Datum maart 2024

Aan dit document kunnen geen rechten worden ontleend

ENSCHUDE